

1860—65 te doen, wat later in Duitschland door von Uhde en in Frankrijk en elders door de neo-romantische schilders ondernomen werd, door deze laatsten geheel onlangs eerst, na '90 zelfs.

Hoe de heilige Magdalena door de Engelen begraven werd (1864); *Hoe de heilige Godelieve stierf* (1865); *Hoe de Herderkens het Kindje Jezus bij zijn Geboorte vereerden* (1866), zoo waren de drie voornaamste eerstelingen van Juliaan; *De heilige Elisabeth in Gebeden* (1864); *Hoe de H. Elisabeth en hare Kinderen naar Eisenach kwamen* (1865); *Hoe Sint Lukas de Maagd schilderde* (1866), zoo waren de drie eerste werken van Albrecht betiteld.

Idealistische onderwerpen dus in een tijd van alles beheerschend realisme! Legendes, eenvoudige, christelijke legendes in een midden, dat alleen oor en hart bezat voor tastbare werkelijkheden. En — zonderling genoeg — die legendes werden opgemerkt, gekocht zelfs. Ja, het was juist de schitterende bijval, aan Juliaan's *Hoe de Herderkens Jezuken vereerden* en aan Albrecht's *Sint Lukas* te beurt gevallen, die den kunsthandelaar van der Donck er toe bracht, met de jonge, veelbelovende meesters te onderhandelen.

Maar ook, met hoeveel liefde waren die schilderijen voltooid geworden! De samenstelling was verzorgd; de teekening krachtig en oprecht en getrouw naar het leven; de kleur vooral was aantrekkelijk: bont, zoo bont bijna als die van de zoogenaamde „*imagerie populaire*”; niet kakel- of schetterbont, maar van een veelzijdige bontheid, in zachte overgangen en aftoningen versmeltend tot een weldoende harmonie; lachende hoekjes steen- en pannerood tusschen 't groen van de boomen, het leigrauw van de daken en het wit of blauw van den hemel...

En als gedichten, als heusche gedichten werken enkele van die tafereelen op ons, wellicht nog niet zoo heel naïef als wij dat zouden willen, — de archeologische nauwgezetheid staat dit naïeve wel eens in den weg —, maar toch veel dichter bij de *desiderata* van dezen tijd dan 't meeste wat men te dien tijde, schoon dan ook soms met grooter meesterschap, zooal schilderde.

Treffende, door niemand tot heden toe vermelde bizonderheid: zijn schilderij van 1866, later aan een Duitsch liefhebber verkocht, had Juliaan ingekleed op de wijze onzer gothieken; de herders had hij gestoken in 't kale maar schilderachtige pakje van de Vlaamsche boeren van Breughel den Oude.

En dat dit geen louter toeval was, dat het in verband stond met een weloverwogen plan, blijkt duidelijk uit verscheiden andere tafereelen uit die jaren, om er één te noemen, uit *De H. Familie te Nazareth* (1867), een stuk, waarvan ik tot mijn groot leedwezen geen fotografie heb kunnen ontdekken, hoe gaarne ik die anders in deze schets zou hebben opgenomen, als een bewijs, dat lang vóór von Uhde reeds in den zin van dezen te recht gevierden meester gearbeid —, althans — dat zijn streven voorgevoeld werd.

In hetzelfde jaar voltooide Juliaan nog *Cecilia en Valerianus*, en Albrecht *De laatste Dagen van Maria Stuart*.

In 1868 schilderde de jongste broeder *Maria op haar ouden Dag* en *De Kindsheid van de H. Elisabeth van Hongarije*.